

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računa za celo stran 36 K, za $\frac{1}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Organizacija „kmetske stranke za Notranjsko“.

Ime stranke.

§ 1. Ime stranke je: „Kmetška stranka za Notranjsko“.

Program.

§ 2. Program je bil sprejet na shodu zaupnikov dne 3. marca 1907 v Postojni in se lahko spremeni v smislu točke 21.

Člani.

§ 3. Član je vsakdo, kdor sprejme program stranke, kdor isto podpira gmotno in se podvrže njeni organizaciji.

Član postane potem, ko ga sprejme „okrajni odbor“ (točka 10 b) kot člana.

§ 4. Vsak član je dolžan širiti in braniti strankina načela, z vsemi silami sodelovati pri delovanju stranke, pridobivati nove člane, podvreči se popolnoma disciplini, izvrševati odredbe strankinega vodstva, to izvrševanje pospeševati pri drugih sočlanih, z vso vnemo delovati za strankine kandidate, sodelovati v volilnih akcijah za vse zastope (obč. odbor, dež. in drž. zbor itd. itd.) in vedno plačevati strankine doneske.

Vsak član naj bo naročen na strankino glasilo „Notranjec“ in naj ga po največji možnosti širi ter pridobiva naročnikov tudi pri nečlanih.

§ 5. Člani imajo:

- pravico voliti in voljeni biti, nadalje pravico glasovanja za vse organizacije v smislu teh pravil. Te pravice si zadobi član, ki je vsaj 3 mesece v organizaciji in ki izpolnjuje dolžnosti člana;
- pravico iskati obrambe pri strankinih organih in v strankinem glasilu v pravičnih, četudi osebnih zadevah, še celo ako so v interesu javnosti;
- pravico ugovora proti delovanju strankinih organov, a to samo na zaupnih sestankih in sejah dotičnih

organov; le v slučaju nujnosti naravnost pri osrednjem odboru.

§ 6. Član neha biti s smrtjo, izstopom ali izključenjem iz stranke.

Strankini organi.

§ 7. Strankini organi so:

- okrajne organizacije,
- sestanki zaupnikov,
- redna in izredna strankina zborovanja,
- osrednji odbor,
- nadzorovalni odbor.

Okrajne organizacije.

§ 8. Okrajno organizacijo tvorijo člani enega sodnega okraja.

§ 9. Na čelu okrajne organizacije je „okrajni odbor“, ki sestoji iz 7 oseb in se voli na rednem letnem zborovanju okrajne organizacije za čas enega leta. Sedež naj ima, ako le mogoče, v središču okraja. Izvoljenih 7 oseb voli izmed sebe predsednika, njega namestnika, tajnika, blagajnika in nadzorovalni odsek 3 oseb.

§ 10. Naloga in delokrog okrajnih odborov je:

- razširjevanje strankinih načel v okraju in sicer s prirejanjem ljudskih zborovanj in predavanj, razširjevanje časopisov in knjig, ustanavljanje kmetijskih in izobraževalnih društev, ljudskih knjižnic itd. itd. v smislu strankinega programa;
- sprejemanje članov. Okrajni odbor mora naznaniti redno vsaki mesec osrednjemu odboru imena vseh na novo pristoplih članov. Osrednji odbor ima v tem oziru pravico ugovora, v tem slučaju pa odločuje glavni zbor;
- prirejanje rednih in izrednih zborovanj v okraju;
- delovanje na to, da se izvedejo načela stranke v vseh napravah v okraju;

- e) snovanje gospodarskih podjetij in zadrug, znanstvenih in človekoljubnih naprav v okraju;
- f) vedno nadzorovanje in evidenca vseh „volilnih imenikov“ (ako mogoče, mora jih imeti prepisane in mora premembe vpisovati). Ti imeniki bi bili: občinski odbor, dež. in drž. zbor in sploh vsa gospodarska, prosvetna strokovna zastopstva. Posebno mora imeti v evidenci vse volilne stranke;
- g) pošiljanje rednih mesečnih poročil osrednjemu odboru glede stanja okrajne organizacije in to posebno pred volitvami;
- h) vodstvo matičnih knjig članov in blagajniških knjig, pobiranje doneskov pri članih in njih porabljanje kakor določujejo pravila;
- i) izvrševanje sklepov osrednjega odbora in podpisovanje istega v delovanju;
- j) volilna agitacija;
- k) izvolitev enega ali več poročevalcev za glasilo.

§ 11. Okrajni odbor mora stati vedno v zvezi z deželnim in državnim poslancem, ki je član stranke, slediti mora njegovemu delovanju in ga pozvati vsako leto na polaganje poročila o delovanju.

§ 12. Redna zborovanja okrajne organizacije volijo z večino glasov odposlanca na glavno strankino zborovanje in sicer po enega na 10 članov okrajne organizacije.

Izvanredna zborovanja se sklicuje ob volitvah v razne zastope, da se dogovori o kandidatih.

§ 13. Okrajna organizacija ima krajevnim razmeram primerno ustanavljati krajeвне podorganizacije, ki so jim podložne v delovanju. (Dalje prih.)

Poslanec dr. Žitnik in novi vlaki med Ljubljano — Trstom in Reko.

Županstvo postojnsko in dolnenjelogaško razposlala sta nad 120 tiskanih prošelj raznim interesovanim občinam in drugim korporacijam za uvedbo novih vlakov v podpis. Postojnsko županstvo je do 14. t. m. prejelo nad 100 takih podpisanih prošelj in jih še tisti dan odposlalo državnemu poslancu Žitniku na Dunaj. Tudi trgovinske zbornice v Ljubljani, Trstu in na Reki bodo baje prošnjo podpirale. Pri celi stvari ni bilo nobenega političnega strankarstva in se je šlo zato, da se z združenimi močmi vseh interesovanih krogov vse stori, kar bi pripomoglo do uspeha. Poslanec Žitnik se je ponudil postojnskemu županstvu in v svojem pismu omenil, da bi rad pri južni železnici posredoval, ako mu županstva tozadevne prošnje še pred prazniki dopošljejo. Županstvo postojnsko njegove ponudbe ni

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

Čas pride in odide; čas je gospodar sveta!

Dve leti sta prešli, odkar se je bila Mihova hiša izpremenila. Čarobna moč časa je bolest in želje nekoliko ublažila, a src ni zamogla spraviti v popolno ravnotežje.

Le tuintam so se dekleta in mladeniči še spominjali Mirona, kadar so se shajali v dolgih zimskih večerih pri delu, a ta spomin se je čul, kakor pripovedka iz starih časov. Vsa vas je vedela, da je šel Miron v svet, a nikdo ni znal povedati, kje se pravzaprav mudi in kaj je z njim. Nekateri so bili mnenja, da je šel med vojake, drugi, da je šel daleč čez hribe in zopet drugi, da se je podal v turške dežele in, da se bo vrnil od tam s polno mošnjo zlatnikov.

Morebiti, da je Marta kaj vedela o Mironu, a nikdo se je ni upal vprašati o njem, vedoč, da bi mu vprašanje že v grlu zavrnila. V Mihovi hiši je bil skoro pozabljen.

Ana se ni spominjala več nanj; Mihu je prihajal na misel le mimogrede, kadar so mu dobri prijatelji od daleč namigavali, da bi bil ta ali oni pripraven za zeta. Miha se je spominjal ob takih prilikah prosečega pogleda svoje hčere pri svatbenih načrtih, delal se je, kakor, da ne bi umel in se je žalosten vračal domu.

No, kaj se hoče, saj ni bilo več tako, kakor v starih časih.

Že davno je bil Miha postavil novo hišo, ki si jo je bil takrat predstavljal tako lepo. Vazilij, njegov najstarejši sin, se je bil oženil in je imel že otročiča. Oče in sin sta stanovala na isti domačiji, a bila sta si ob enem soseda, kakor se jima je ravno zljubilo. Ana pa je imela naraščaj v hiši, vnuček je bil zdaj pri materi, zdaj pri babici in zopet pri teti, iz naročja v naročje so ga podajale in poskrbel je vsem delo in zabavo.

Tudi Tudor je bil oženjen.

„No, kaj sem vam pravila?“ govoričile so ženske, ko se je bil oženil z Podarjevo Anico, „še slepec je moral videti, kako stoje stvari.“

„Vsi so bili mnenja, da bo Miha prevzel posel starešine pri tej svatbi, saj je držal na take časti, ker največ velja mož, ki pomaga pri ženitvah in, ki drži otroke pri krstu. Kozma pa ni vedel, ali bi Miha prevzel ta posel ali ne; Mihu se je tudi zdelo zamalo, da bi komu pravil, da bi se ne branil te časti in tako se ta stvar ni dala napraviti.“

Vendar je bil Miha z vso družino povabljen na kozarec vina in povabila tudi ni smel zavrniti. Pri veseli svatbi so se pozneje omečila srca. Proti večeru sta se poljubili Mina in Ana in ob polnoči sta si Miha in Kozma prisrčno stisnila roke.

„Na zdravje, Kozma!“ zaklical je Miha iz srca; „akoravno nisva v sorodstvu, vendar sem ponosen, da mi izkazuješ po božji volji to čast.“

odklonilo; ono ga je hotelo v njegovem prizadevanju celo podpirati. Da bi se cela akcija kolikor mogoče olajšala in omogočila, sestavil je poslanec Fr. Arko prošnjo, jo dal tiskati in županstva v Postojni in Dolnem Logatci sta prevzela po njegovem prizadevanju nalogo razpošiljanja. Le na ta način je bilo mogoče, da je poslanec Žitnik dobil toliko prošenj še pravočasno v roke. Mi vsega tega nismo obešali na veliki strankarski zvon, ker smo bili prepričani, da je stvari le koristno, ako o tem molčimo in ako mogoče skupno delamo. Nam se niti ni zdelo vredno popravljati oni „Slovenčev“ petkovi dopis iz Notranjskega. To delo je prevzel mesto nas poslanec Žitnik sam v ponedeljkovi številki „Slovenca“. Gospod poslanec priznava, da Slovenčev dopisnik ni bil dobro poučen. To je res. Res je tudi, kar je slutil g. Žitnik, da je „tiskana navodila“ sestavil „njegov znani prijatelj v Postojni“. Namesto pa, da bi mu bil on za požrtvovalno in prostovoljno sodelništvo kolikor toliko hvaležen, ga („svojega znaneja prijatelja“) sumniči in mu očita, da je to storil zato „da ima v zalogi novo agitacijsko sredstvo“. Tudi na poslanca Hribarja je po krivici ljubosumen. Boji se, da bi tudi on kaj pripomogel, da se želje Notranjcev uresničijo. Ljubljana je na novih vlakih toliko interesirana, kakor Notranjska. Ali res ni mogoče, da bi

drž. poslanec ljubljanskega mesta vsaj v takih vprašanjih vsak s svoje strani, delovala za skupno korist?

Ako je gospodu poslancu Žitniku res kaj mar, da dosežemo zaprosene nove vlake, naj se zanje z vso silo pobriga in naj ne odriva od sebe dobrih sodelnikov. Ako je on dobil, kakor smo že izpočetka omenili, potem postojnskega županstva nad 100 prošenj naših občin obojega političnega mišljenja, naj mu bo to v dokaz, da mi v takih zadevah ne poznamo političnega strankarstva. Dobro bi bilo, ako bi gospod poslanec, z ozirom na svojo ponedeljkovo notico v „Slovenca“, samega sebe resnici na ljubo popravil. Mi mu bomo zato hvaležni.

Politične vesti.

Poslanca Žitnika z vso uljudnostjo pozivljamo, naj v velikih gospodarskih vprašanjih vsaj za hip pozabi na strankarstvo. Saj če mi kaj dosežemo pri svojih gospodarskih akcijah, bodo imeli največ od tega tudi Vaši volilci, g. Žitnik. Zato nam ne mečite polen z neumestnimi članki, ki seveda izzovejo odpor. Tudi če misel o notranjskih železniških zvezah in izredni gospodarski akciji ni zrastle v Vaši glavi, vkljub temu je Vaša dolžnost, da napnete zanje vse moči.

„Čast je na moji strani!“ odgovoril je Kozma ter se je ponosno vzravnaval.

Kakor rečeno, Mihova hiša je bila izpremenjena, tudi vas ni bila več enaka prejšnji, ves svet se je bil nekako predrugačil, le Marta je ostala, kakoršna je bila: tiha, delavna in dobrovoljna. Tako dolgo je že bilo, odkar je Marta živela to mirno, delavno življenje, da se ni nikdo več spominjal časov, ko je bilo drugače, svet se je privadil njenemu mirnemu življenju. Doma, v cerkvi, pri plesu, pri skupnem delu ob zimskih večerih, pri svatbi — kratko rečeno, povsod, koder je prišla v dotiko z ljudmi, bila je vljudna in uslužna, a govorila je malo. Le tuintam je bila nekoliko nemirna, posebno odkar je bila teta.

Miha je od dne do dne željnejše pričakoval spremembe, govoriti je začel od svojih prezgodaj osivelih las in povdarjal je, da ima le eno željo še na svetu. Zdaj je hvalil Lepadata, sina Petra Dogarja, zdaj Dina, sina popa Nikite.

Ko je prišla jesen v deželo, postajala je Marta vsak dan bolj nemirna in zamišljena, večkrat je bila žalostna, hrepenela je po samoti. Kadar je bil lep večer, sedela je dolgo na klopici zadaj na vrtu; glavo je naslonila na hruškino deblo, strmeč v daljavo, izgubljena v nedoločene misli.

„Marta“, poklicala jo je Flora, žena Vazila, ko jo je videla tako zatopljeno v misli, „pusti premišljevanje, pusti žalost, le enkrat živimo, le enkrat smo mladi!“

„Jaz, da sem žalostna?“ vprašala je Marta, prestrašena, „zakaj neki?“

„Zakaj?“ vprašala je Flora, „vidim, da si vedno zamišljena!“

„Ti si tudi — ne vem kako bi rekla!“ odgovorila je živahno Marta; potem je nadaljevala počasneje: „Ti me ne razumeš; tu stojim in gledam v daljavo, nato zaprem oči in zdi se mi, kakor da bi še gledala, a ne mislim nič. Tu je — ne vem zakaj — čaroben kraj!“

„Ti še vedno misliš nanj!“ odgovorila je Flora nejevoljna.

„Nanj?“ vprašala je Marta in strmela z velikimi očmi v njo, „na koga?“ In prešinilo jo je, kakor potres, obrnjena proti Flori je zavrnila: „Razumem, da tuintam mislim nanj, a le redkokedaj. Minilo je že toliko časa od tedaj, da se mi zdi, kakor, da sploh ni bilo.“

„Dobro“, odgovorila je Flora, „zakaj pa se potem nočeš omožiti?“

„Pa vendar ne mislite, da radi njega?“ vprašala je Marta prestrašena.

„Da, kaj pa naj mislim drugega?“

„Ne govorite več o tem! Vi me pač nikdar ne boste umeli, a jaz se čutim sedaj tako srečno, da se ne morem odločiti, da bi predrugačila to življenje.“

Flora je zmignila z rameni; a ko je pogledala Marti v oči, ni se upala dalje govoriti o možitvi.

Stale sta še nekoliko časa v pogovoru, potem sta šle v hišo.

Ko se je Marta vlegla k počitku, dolgo ni mogla zaspiti, mislila je na Mirona. Želela je vedeti, kaj je z njim, kje je in kje se mudi. A ta želja, ki je bila poprej tako silna, da ji je ob nji zavrela kri, je bila

Nagodba je sprejata. Tudi proračunski provizorij je že pod streho. Obstrukcija je opustila vse nade. Ko si je vlada nakupila večino, so male stranke, ki so ostale na strani, hitele, da so se udale.

V Trstu so stavkali težaki. Žal, da so nasprotja med slovenskimi in italijanskimi socialisti tolika, da je sloga bila nemogoča. Zato zmagujejo kapitalisti.

Dopisi.

Iz Št. Petra. Ljudska kritika: A. Ste čuli, da dobi naša občina zopet nekaj novih „častnih občanov?“ B. Slišal! to je občinskega odbora stara pesem, le razglasiti si je ne upajo, ker se boje nasprotnikov. C. Kaj se bodo tega bali, saj je občini treba neke vrste „častnih občanov!“ B. Takih menda, da bodo nasprotnike žrli? C. Tudi take bi imeli nekateri radi, posebno one prismođe, kateri si ne upajo na drugi način liberalnega zmaja vničiti. Jaz pa pravim, da je častnih občanov treba zato, da pridobi odbor še nekaj pastirjev. A. Ti stric si čuden! Kaj so v odboru oni trije ali kolikor jih je že na ta protokol vzetih kaki pastirji? C. Le miren bodi ljubi A.; jaz ne pravim da so ti, če tudi so bili kdaj ovčarji, navadni pastirji, reči čem le, da so to pastirji, ki že dvajset, trideset, oče starosta celo

štirideset let pri občinskem odboru lenobo pasejo. B. Ne, tega ne govori, če ne znaš dokazati! C. Kaaaj, dokazati! Tega ni meni treba, saj se stvar vidno sama kaže. B. Ti predrzneš ti, kje pa? C. Jaz naj bom predrzneš, ti si pa zaspanec: ali si spal takrat, ko se je občini izgubilo pri dachu vplačanih celih 2.400 K; pri občinski bolnišnici, ki se je radi nemarnosti dvakrat zidala, tudi blizu toliko; podobno je bilo tudi s šolo v Šempetru. Onih 6 ali 8 tisoč kron, katere je dobila od neke strani občina v podporo gozdne ceste in so, kakor se govori, zlezle namesto k svojemu namenu v žep podjetniku, to kot nepotreben priboljšek, menda tudi niso mačje solze. Je to dovolj? A. Dovolj, dovolj! Nekaj imaš že prav, cesto pa pusti pri miru, to je zelo koristna naprava! C. Koristna je vsaka reč, samo če se prav in dobro naredi! B. O, ta cesta je pa že prav narejena, saj so jo neki visoki gospodje pregledali in rekli, da je to izvrstno delo! C. Da, izvrstno; podobno cestam v Slavoniji, katere so le o kresu in o božiču trde; naj bi prišli dotični gospodje pogledat zdaj v deževju, in reči bi morali to, kar trdim jaz in vsak pameten človek, da manjka cesti trde podlage, da je torej površno narejena. A. Kako površno, saj je bil naš zelo natančni gospod župan nadzornik! C. Da, gospod župan je bil občinski nadzornik, bil je pa ob enem tudi podjetnik; kdor pa

sedaj, kakor nežen dih sapice, v katerem komaj vztrepeteta listje jagnjeti. V njeni duši je vstajala podoba, a bila je nejasna, le sladek spomin na dogodke in duševne utise, ki jih je bila doživela, je ostal. A ta spomin jo je osrečeval in navdajal s tolikim blaženstvom, da je zatisnila oči in vzdihnila, ker je mislila, da bi utegnil izginiti sled te sreče iz njenega srca. Zjokala bi se bila rada, a ni mogla. Strašno pusto in prazno se ji je zdelo življenje, ni upala, da bi ji kdaj prineslo še boleost in želje.

Prišla je zopet nedelja. Marta je šla v cerkev, popoldne je bila pri plesu.

Ko se je zvečer vračala od plesa, pridržala si je svoje spremljevalke pri vodnjaku, sedla je na njegov rob in se nekoliko zamislila.

„Ali se spominjate, kako lepo se je razlegala tukaj Mironova piščal?“ vprašala je. Bilo je ravno dve leti odkar je bila zadnjikrat govorila z njimi od Mirona.

Ko je prišla domu, so ravno prižigali luč. Imeli so goste v hiši.

V četrtek je bil odšel Peter Dular z govedo na sejm in se je bil oglasil pri svojem prijatelju Mihi. Njegov tovariš Matej Vataav je bil tudi z njim. Ko sta se vrnila s sejma, sta sprejela zopet povabilo Miha, saj sta imela dober dan hoda do domačega kraja, ki je bil onstran hribov.

Marta je že slutila za kaj se gre. Ana ji je bila že v soboto povedala, da je Matej jako priden, resen in celo v šolah izobražen mož, da je imel ženo in otroke, ki so mu žal pomrli — revežu!

Zvečer je bilo gostovanje. Peter, kot izkušen mož, je skrbel, da se je pogovor lepo razpletal, med njima in Mihovimi. Govoril je vedno v množini, kakor za dva in trdil, da bi si tu iskal žene in da ne bi nikdar odšel od te hiše, ko ne bi imel že družine.

Matej, mož pri tridesetih letih, majhen, a krepak, z gostimi brkami in velikimi očmi, zmignil je zdaj pa zdaj z rameni, nasmehnil se je, a ni pregovoril skoro besedice.

Ana in Flora sta bili dobre volje, Vazil nekoliko manj. Miha pa je nemiren drsal po stolu semtertja.

Marta je ostala mirna, pazljiva in na videz tudi prijaznejša, kakor navadno ob takih prilikah.

Po jedi skušal je Miha ostati sam z Marto, in ni se mu izognila.

Srečala sta se z očmi, a Miha ni vedel, kako začeti.

„Kaj misliš, Marta?“ vprašal je slednjič.

„Kaj naj mislim?“ odvrnila je Marta. „Mika me ravno ne posebno, oče, pa ker že mora tako biti, je bolje tako.“

„Tako je, hči moja!“ rekel je Miha, postal je še nekoliko časa neodločen, kakor v prevdarku in odšel.

Marta je ostala nekoliko časa zamišljena. Solze so ji stopile v oči, vzdignila je roke in pokrila obraz ter slednjič obrisala solze z oči.

„Mati božja!“ potožila je, „kako mine čas.“ Potem je sledila očetu.

(Dalje prihodnjič.)

sam sebe nadzoruje, dela lahko kakor hoče. B. Pa tudi pokojni knezov oskrbnik je nadzoroval! C. Tudi, tudi! Saj njemu se imamo zahvaliti, da je nekaj; drugače bilo bi še slabše.

A. Pa pravijo, da pričakuje gospod župan za zasluge pri tej cesti zlatega križa? C. O, da, to je vse mogoče, saj misli in pričakuje še marsikaj, toda jaz bi rekel, da je svoje plačilo od te ceste že zadostno spravil; križa pa ne potrebuje, saj mu je že sama bolezen zadostni križ. B. Velik, velik, pa tudi težak. C. Pa naj si ga olajša, saj se mu ni treba toliko goniti in jeziti okrog občinske mize in tam bolniške sitnosti prodajati! Naj ostane doma, dokler ne ozdravi! B. Pa če ne gre pri občini prav? Šlo ne bo prav, če tudi noč in dan tam dela. A. Kako moreš to reči in dokazati? C. Jaz rečem, da bo tako, stvar se pa sama dokaže: če dekla ni zmožna prvo in drugo službeno dobo odstraniti iz hiše smeti, potem bodo tudi nadalje v hiši ostale; sicer pa bodi za danes našega besedovanja dovolj, o priložnosti pa se že še kaj pomenimo.

Domače vesti.

Izvrševalni odbor kmetske stranke je imel pretekli torek v Postojni važno sejo, v kateri se je razpravljalo o zahtevi, da vlada začne posebno akcijo za gospodarsko in kulturno povzdigo Notranjske. Idejo je sprožil krajevni odbor „kmetske stranke“ v Zagorju na Pivki in razposlale so se v tej zadevi okrožnice. Poslanec Hribar je že interveniral pri ministerskem predsedniku. Treba bo složne odločne akcije. Kar bomo dosegli, bo čisti dobiček notranjskega kmeta. V seji se je sklenila nadaljna taktika.

Za „Sokolski dom“ v Postojni je nabral br. Peter Štefin 2 K od neimenovanih v Selcih in 16 K nabral na občnem zboru pevskega društva „Postojne“. Živel vrli nabiralec in cenjeni darovalci! Na zdar!

O zadevi železnice Postojna-Štanjel je bil te dni neki višji gospod, z c. kr. železniškega ministrstva v tem kraju od katerega smo dobili nekatera pojasnila, kako se jo namerava izgotoviti. Med Postojno in Razdrtim bo štacija Goriče. Pri Razdrtem, kjer bo, seveda tudi štacija, bo približno 1400 m dolg predor proti Senožečam. Senožeče dobe v neposredni bližini takoj za farno cerkvijo svojo štacijo. Iz Senožeč bo tekla proga proti Gaberku, kjer bo tudi manjši predor, Blizu cesarske hiše bo postajališče Dolenjaves. Potem teče proga po senodolski gmajni proti Štanjelu. Iz vsega tega je razvidno, da se je opustila prvotna misel, da bi tekla ta proga preko Dolenjevsi po Raši. Po sedanjem načrtu gre torej železnica preko Senožeč, kar bo za ta kraj in za ondotno pivovarno velike vrednosti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni ima svoj občni zbor v soboto, dne 21. grudna t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani Narodnega hotela s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3.

Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Poročilo načelnikovo. 6. Volitev staroste in odbora. 7. Raznoterosti. K polnoštevilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Dramatični klub v Postojni vprizori na Silvestrov večer v dvorani „Narodnega hotela“ v Postojni burko v dveh dejanjih „Trije tički“ in šaloigro v enem dejanju „Brat Sokol“ ne pa šaloigro „Klobuk“, kakor se je v zadnji številki „Notranjca“ pomotoma objavilo. Vspored prireditve se naznani pozneje.

Za pogorelce v Gorenji vasi pri Gorenjem Logatci je nabralo županstvo v Postojni 106 K 80 h.

Kmetijski sestanek v Matenjivasi. V nedeljo, dne 8. t. m. se je zbralo na povabilo kmet. podružnice v prostorih gostilne „Bog in Narod“ okoli 90 posestnikov iz Matenjevasi in okolice. Predaval je gosp. geometer Drag. Gustinčič o zložbi zemljišč. Razložil je navzočim v poljudnih besedah težave in troške, kakor tudi uspehe in dobiček, katerega prinese komasacija. Očrtal je tudi, kako nespretno in zamudljivo je kmetovanje na razkosanem posestvu. Povedal je celo za nekega posestnika, kateri ima 3 m široko in 2 km dolgo njivo. Poslušalci so pazno sledili govornikovim besedam ter ga v več točkah prosili pojasnila, kar jim je radovoljno vstregel. To predavanje pa tudi ni bilo brezuspešno. Posestniki katastralne občine Matenjevas (Matenjevas in Žeje) so namreč takoj vložili prošnjo za zložbo svojega polja. Prošnjo je podpisalo 40 posestnikov, torej več kakor absolutna večina. Matenjevas je torej prva občina na Kranjskem, katere občani so se zjediniili za zložbo. Tudi lep napredek in znamenje, da se i naš kmet polagoma otresa starinskih nazorov.

Pri občnem zboru „Prve vipavske vinorejske zadruga“, ki se je vršil v nedeljo dne 15. t. m. v Vipavi so bili izvoljeni: V načelstvo: Fran Mercina, učitelj v Vipavi, načelnikom; Anton Hrovatin ml., posestnik v Vipavi, nač. namestnikom; Jovan Semenič, posestnik v Podragi; Franc Bratina, posestnik na Ustji; Josip Volk, posestnik na Erzelju. V nadzorstvo: Karl Mayer, graščak v Ložah; Ivan Marc, posestnik na Planini; Ignac Bizjak, posestnik na Slapu; Janko Rudolf, nadučitelj v Št. Vidu; Ivan Bajc ml., posestnik v Vipavi. V kletarski odsek: Alojzij Ferjančič, župan na Slapu; Franc Kodre, posestnik na Gočah; Ivan Ferjančič, posestnik v Vipavi.

Vipavska čitalnica združena z javno ljudsko knjižnico ima dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalničnih prostorih svoj občni zbor. Ista priredi na Silvestrov večer v hotelu „Adrija“ družbinski večer s primernim vsporedom, h kateremu so vabljeni vsi prijatelji čitalnice.

Tamburaško društvo „Sloga“ v Dol. Logatcu ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 22. t. m. ob 7. uri zvečer v prostorih g. F. Hladnika na Brodu. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. Prijatelji društva dobrodošli.

Iz Št. Petra na Krasu. Kakor so se Šempeterčani uže več let zaporedoma odkupili novoletnih voščil s tem, da so v ta namen blagovolili podariti malo svotico v korist družbi sv. Cirila in Metoda, tako se bodo tudi letos oprostili novoletnih voščil s tem, da polože mal dar v korist imenovani prekoristni družbi.

Iz Staregatrga pri Ložu. Dne 6. t. m. je bila občinska seja. Med drugimi točkami je bil tudi proračun za leto 1908, kateri izkazuje 17624 K 29 h stroškov in 4820 K dohodkov, torej 12.804 K 20 h primanjkljaja, kar pomeni 48 % naklade od direktnega davka, ki znaša 26.675 K 61 h. Nadalje se je sklenilo, da se občinska cesta, ki pelje skozi Viševke mimo „Belega malna“ do okrajne ceste pri „Skadulci“ tako pripravi, da bode v smislu zakona pripravna za okrajno cesto, ako temu pritrdi deželni odbor. Tudi se je dovolila starotrškemu prostov. gasilnemu društvu nakladna podpora po novem letu in potem, ko se bodo predložili računi.

Razglas. Ker je c. kr. poljedelsko ministrstvo z razsodbo z dne 29. oktobra 1907 št. 39506, potrdilo tuuradni ukrep z dne 28. marca 1907 št. 4208, s katerim c. kr. okrajno glavarstvo ni odobrilo delavskega lovskega društva v Idriji kot najemnika občinskega lova spodnejdrijskega, se ta lov za novih pet let, t. j. od 1. februarja 1908 do 31. januarja 1913 na javni dražbi vnovič v zakup odda in sicer se bo vršila dotična javna dražba dne 16. januarja 1908 ob 10. uri dopoldne v mestni hiši v Idriji. Dražbeni in zakupni pogoji so ob navadnih uradnih urah pri podpisnem c. kr. okrajnem glavarstvu na vpogled. C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu, dne 5. decembra 1907.

Nogo pod kolenom si je zlomil 19 letni Hrovatin Janez iz Vipave na Nanosu pri nakladanju hlodov. Pripeljali so ga na njegov dom v Vipavo.

Ulomila sta v barako tvrdke Ackerman pri Velikem Otoku, delavca Franc Počkar, 18 let star, doma iz Štjaka in Anton Turk, 19 let star, tudi iz Štjaka na Goriškem. Oba sta delala pri zgorenji tvrdki most in cesto. Po noči sta vlomila v barako in hotela odnesti, kar sta iskala. Slučajno so šli istočasno nekateri iz Velikega Otoka mimo, in to čuli. Franceta Počkarja so prijeli, Anton Turk pa je pobegnil.

Prosveta.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da je naročila 36.000 božičnih in novoletnih razglednic. Prodalo se jih je kakih 17.000; v zalogi jih je tedaj še znatno število. Podružnice, ganite se ter poskrbite, da se oglase naročniki! Vsakega narodnega trgovca je sveta dolžnost, da naroči in razpečava družbine razglednice. — Rodoljubi, storite svojo dolžnost in naročite razglednice, da bo družba imela dobiček. Tudi narodne gostilne bi lahko imele razglednice po mizah, posebno ker dobe isti popust, kakor trgovci. — Razglednice pošilja edinole pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslala tvrdka A. & E. Skaberne v Ljubljani od prodaje družbinega platna prispevek za leto 1907 200 K.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslala tvrdka Fran Kollman v Ljubljani od prodaje družbinih cilindrov prispevek za leto 1907 v znesku 258 K 52 h in iz svojega nabiralnika 10 K; skupaj 268 K 52 h.

Prve ali zadnje igre dobiček družbi sv. Cirila in Metoda. Prav zimski čas s svojimi dolgimi večeri vabi marsikoga k zabavni igri, ki naj mu nadomešča razvedrilo v naravi. Tarokisti, doministi, kegljalci in drugi igralci, ob vsaki priliki vsaj en krožec za Slovenstvo!

Kako pospeševati družbo sv. Cirila in Metoda? Razni rodoljubi stavijo razne nasvete. Služil naj bi kinematograf, tudi nepraktičnega odkrivanja se moremo moške odkrižati, ako plačamo naši družbi letno 2 K; priporočajo se družbini automati, narodni znaki mesto plesnih kotilijonov i. t. d. Družba sv. Cirila in Metoda pozdravlja z veseljem vsak praktični nasvet, po katerem bi se moglo podpirati blagajnico in po njej koristiti Slovenstvu. Na dnevnem redu so sedaj: razglednice, narodni kolek, računski listki, družbine sprejemnice in drugo družbino blago, ki je izkazuje koledar za l. 1908 na str. 163 do 167.

Narodno gospodarstvo.

Uzoren svinjak. Moderni hlevi, pri katerih se ozira kolikor mogoče na zdravstvene zahteve, se zidajo podobno človeškemu stanovanju. Večkrat se čujejo pritožbe posestnikov, ki so si napravili take hleve z umetno ventilacijo; trdijo, da se v njih pokvari zrak in da splesni krma. R. Evers svetuje v listu za nalezljive bolezni, da se hlevi opremijo z naravno ventilacijo in opisuje, kako je treba napraviti uzoren svinjak. Nekoliko od zemlje vzdignjen mora biti, ne sme imeti močvirnatih tal, voda se mora odtekat. Da se zabrani podganam prihod v hlev, treba je obdati vnanjo stran podstave z žično mrežo. Stene se narede iz opeke, tla iz cementa, gnojnica se odteka po ceveh. Pri velikih hlevih se kuhinja za prašiče prizida svinjaku; v eno steno poslopja so vzdignjena korita tako, da so zvezana s kuhinjo. Skozi primerno napravljene rove prihaja sveži zrak v hlev. Kdor ima tak klev, ni se mu treba bati različnih bolezni, katerim so navadno vzrok le mokrota, nesnaga, slab zrak in pokvarjena krma.

Snajenje drevesnih debel. Predno se po zimi drevesna debela in veje pobelijo, je treba ostrgati nesnago z debel. Seveda se mora to delo pravilno izvrševati. Kdor preveč odstrže, drevesu lahko škoduje, neprimerno orodje tudi lahko pokvari drevo. Mladih drevesc z gladko skorjo sploh ni treba ostrgati. Če je le malo mahu na deblu, se ta odstrani s krtačo, najlažje ob vlažnem vremenu. Le stara drevesa z deloma mrtvo skorjo se ostržejo, pa tudi tu je treba previdno

ravnati, kajti mnogokrat je rana, ki jo drevo zadobi pri snaženju, vzrok raka.

Presajanje cvetic. Večkrat se zgodi, da presajena cvetica v novem loncu ne uspeva tako dobro kakor poprej. Vzrok temu je navadno, da vzame presajalec prevelik lonec v primeri s prejšnjim. Novi lonec, kamor se presadi cvetica, naj ima le 2 do 3 cm večji premer od prejšnjega, to zadostuje.

Obrtna zadruga v Postojni.

V Postojni se snuje obrtna zadruga. Preteklo nedeljo so se na poziv g. Matija Petriča, urarja in mehanika v Postojni zbrali obrtniki iz občin Postojna, Hrenovice in Bukovje, kateri so z veseljem sprejeli misel za ustanovitev obrtne zadruge in takoj izvolili pripravljalni odbor, ki ima nalogo s c. kr. okrajnim glavarstvom, kot obrtno oblastjo takoj pričeti resno posvetovanje, da se sporazumno ž njim, z združenim inštruktorjem in pripravljalnim odborom sestavijo krajevnim razmeram primerna pravila in predlože ustanovnemu občnemu zboru, kateri se naj v najkrajšem času skliče. Pripravljalna dela so v rokah resnih in delavnih mož, kar jamči za gotovo in uspešno izvršitev pričetega dela.

Obrtna združna organizacija naj bi se izvedla v političnem okraju postojnskem sledeče:

Za vsaki sodni okraj kakor Ilirska Bistrica, Postojna, Senožeče in Vipava, naj se ustanovi po jedna obrtna zadruga. Vse štiri obrtne zadruge pa naj potem ustanove svojo obrtno okrajno zvezo v Postojni, katera naj ustanovi tudi svojo okrajno bolniško blagajno.

Pozno pač se je sprožila misel za ustanovitev obrtnih zadrug, toda, kar se je v tem oziru do sedaj od obrtnikov političnega okraja postojnskega, kateri so bili do slej brez vsake obrtne zadruge, zamudilo v škodo obrtnega stanu, treba bode dohiteti z resnim in energičnim delom.

To je uvidelo tudi zakonodajstvo, katerega želja je, da s pomočjo najnovejšega obrtnega zakona z dne 5. svečana t. l. št. 26 drž. zak. začne srednji obrtni stan gojiti čut skupnosti, varovati in krepiti stanovsko čast ter pospeševati človekoljubne in gospodarske koristi in izobraževati svoje člane in pripadnike ali pomožne delavce. Kajti edino le potom skupnega organizovanega dela in potom prave strokovne izobrazbe je možno omejiti umazano vladajočo konkurenco in varovati obrtne pravice posameznika. Da pa zamorejo obrtniki na uspešni razvoj obrtnih strok računati, predpisuje novi obrtni red, da se morajo učenci vseh rokodelskih obrtov po dovršeni izučni dobi podvreči preskušnji za pomočnika.

Take preskušnje bode zadruga morala smatrati kot v pravem pomenu besede strokovno obrtno preskušnje, ako bode hotela doseči svoj glavni cilj, namreč uspešni razvoj razumnega obrtnega naraščanja vseh strok.

In ne samo to. Novi obrtni red dovoljuje celo da sme zadruga vsprejeti v svoja pravila določilo, da sme namreč nositi naslov mojstra le dotični obrtnik, ki je uspešno napravil preskušnjo za mojstra in da samostojno opravlja obrt.

Istotako se zamore tudi določiti, da smejo v vseh ali samo v nekaterih rokodelskih obrtih imeti vajence samo oni obrtniki, ki so uspešno napravili preskušnje za mojstre.

Skratka: novi obrtni red obsega v raznih ozirih mnogo naredb, s katerimi se hoče srednjemu obrtnemu stanu potom prisilne obrtno združne organizacije pripomoči do obstanka in razvoja.

Lahko se reče, da bodo postale obrtne zadruge v smislu novega obrtnega zakona eminentne važnosti za naraščaj, uspešno delovanje in povzdigo dosedaj v propadu nahajajočega se obrtnega srednjega stanu, ako se bodo ustanovile in delovale na temelju pravega združnega — skupnega dela. Obrtniki! Ali niste tudi Vi izdatni davkoplačevalci, ki pomagata nositi bremena občin, dežele in države? Ali ni že zadnji čas, da se organizujete? Ali Vam ne bije že 12 ura, ki Vas opozarja na temeljito strokovno organizacijo?

Oprimimo se starega gesla, ki kliče:

Le vkup — le vkup ti vboga gmajna!!

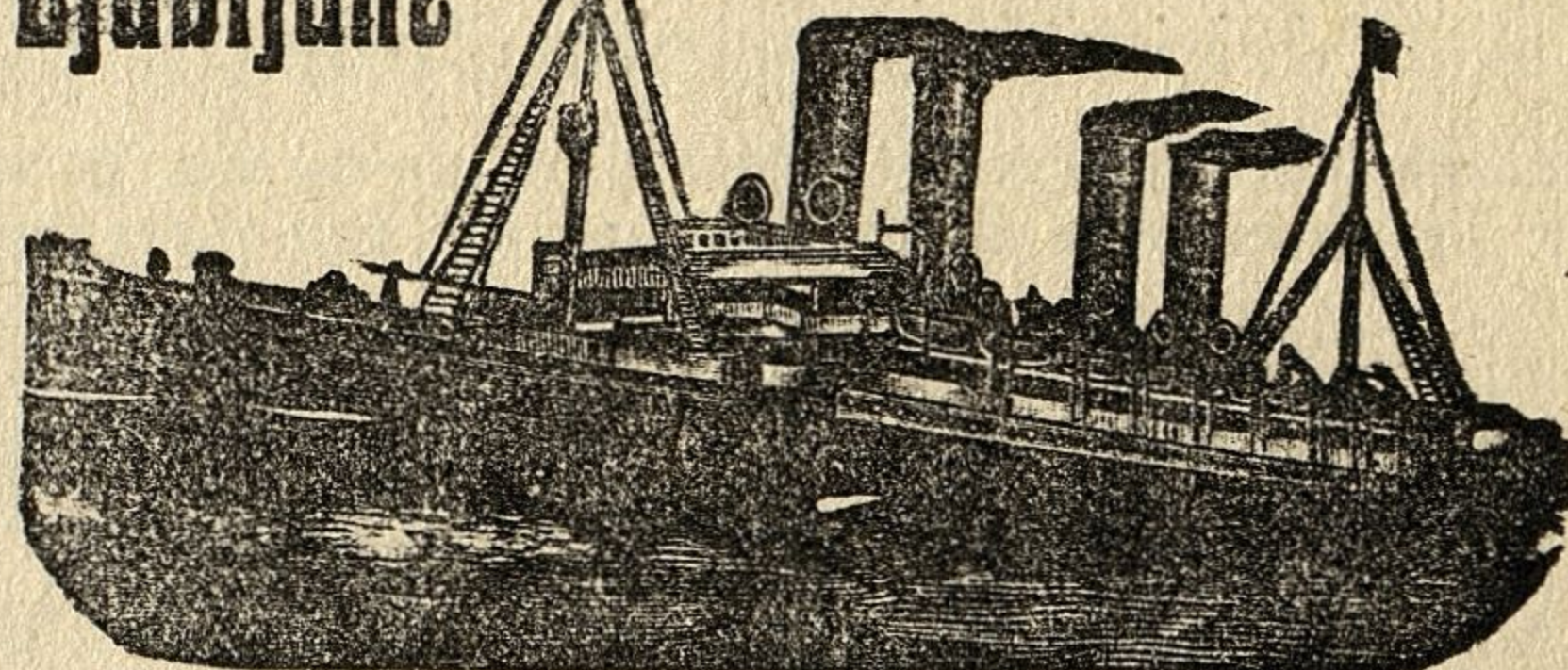
Da — le vkup. Le v spretni, v svoji stroki dobro podkovani, če tudi maloštevilni armadi je moč, je zmaga, je rešitev in doseg zaželenega cilja. Upam, da se na tem polju še večkrat snidemo.

D. S.

Loterijske številke.

Dunaj, 14. decembra		45	17	86	15	85
Brno, 18. decembra		58	78	20	25	42

Iz Ljubljane v New-York

veni se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobredi, takezvanimi

cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

MAKS ŠEBER

v Postojni.

Akcidenčna tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarne zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseljem in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

•• **Dober tek** ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec**, če **manjka teka** in je **prebava slaba**. Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Zahtevajte cenike zastoj in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka na debelo in drobno.

Urar

in trgovec zlatnine in srebrnine v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v Bielju, Genovi in Glashütte.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Kašelj! 5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

Kaiser-jeve

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus, lekarnar v Vipavi.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obreštuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.